

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעס" ב"דף היום" בשו"ת ומ"מ

דף לח.

1. לשוררי מנא קמכוון, ופרש"י דאין בישול בכלים, וקשה הא מבואר בשבת עד: שהמשליך יתד לתנור חייב משום מבשל, וא"כ מוכח שיש כוונת בישול בכלים?

אלא מדרבנן וקרא אסמכתא, ולפי זה אין הכרח לומר דבעי שנשתנה מבריותו ע"י האור, וכן נראה דעת השו"ע קי"ג א' שלא הזכיר תנאי זה, ובש"ך שם הביא דעת הר"ן שגם אחר שזה דרבנן לא נעקרה הדרשה דבעי נשתנה מבריותו וכו' ועי' בפרי חדש שהביא מדברי הרשב"א שדבר זה נכלל במה שבעי שאינו נאכל כמות שהוא חי.

תוד"ה אלא, כתבו שהטעם רק משום חתנות, והא דהוצרך לרש"י לפרש גם את הטעם שמא יאכילנו דברים טמאים כתב בב"ח קי"ב דבא חבאר למה לא אסרינן רק בנשתנה מבריותו, ולדעות החולקים צ"ל כמש"כ בערוך השולחן קי"ג ב' שבא לבאר למה פת התירו ולא שלקות.

שאינו נאכל על שולחן מלכים ללפת בו את הפת, ועי' רשב"א תוה"ב ג' ז' שרק במיני ליפתן בעי תנאי זה אבל בכל מאכל סגי במה שעולה על שולחן מלכים, וכ"פ הטוש"ע קי"ג א' וקרו פרפרת לכל מה שאינו ליפתן ועי' פ"ח שם.

איכא בינייהו וכו' ודייסא, עי' רש"י ותוס' וע"ע ריטב"א מה שהביא בשם הר"ח.

קמ"ל קימחא עיקר, ומכאן מדייק הריטב"א דלגבי בישולי עכו"ם אזלינן בתר עיקר התבשיל ולא בתר שמו, ועי' מצפה איתן שדין בישולי עכו"ם כדין ברכות הנהנין שמה שקובע את דינו של המאכל לגבי ברכה קובע את דינו לבישולי עכו"ם.

וקבר בה ישראל קרא מעיקרא, לרא"ש בא לומר שלכן מותר שאז הגוי לא מכוון לזה, ובריטב"א א כתב להיפך שאם ישליך ישראל את הקרא לאחר שהדליק הגוי ודאי מותר דהבישול מתייחס לישראל, ורק משתמש באש הגוי.

ובא עכו"ם ומהפך בו, ברמב"ם מאל"א יז טז פירש שהנכרי מהפך בבשר, עי' ב"י קי"ג, ובטור מפרש שהגוי מהפך בגחלים עי"ש.

ע"ב

1. וכבשים שדרכם לתת בהם יין ומותרים בהנאה, וקשה לר"מ דחייש למיעוטא ואסר גבינות עכו"ם בהנאה בגלל המיעוט שמעמידים בקיבת עגלי ע"ז, ומאי שנא כאן שהיתיר כבשים אע"פ שמיעוטן נותנים לתוכם יין נסך?

גמרו ביד ישראל לא כ"ש, ועי' ר"ן ורא"ש סימן ל"ב שנחלקו הראשונים אם כשנתבשל כמאב"ד ביד עכו"ם יעזור מה שאח"כ גמרו ישראל והשאלה האם נתחדש דין כמאב"ד גם לגבי הגויים להחמיר או רק להקל אמרינן וראיה לזה שיש חילוק הוא מכך שקירוב בישול לגבי גוי אמרינן לאו מילתא היא ולגבי ישראל מילתא, עי' בר"ן ועי' רמב"ן וריטב"א

לגבי הסקת התנור דעת רוב הראשונים דמהני בפת ולא בתבשיל, והטעם עי' טז קי"ג ז' שבפת הוא עיקר גדול הסקת התנור, ובהיתר השלכת קיסם עי' תוס' רמב"ן ורא"ש.

דג מליח, עי' רש"י שנחלקו האם מליחה הוי כבישול לגבי עכו"ם, והרמב"ן והריטב"א הוכיחו דלא גזרו חכמים רק בתולדות האור.

ביצה צלויה, הטעם שמותרת עי' רש"י וברשב"א כתב דנאכלת כמו שהיא חיה, ועי' רש"י למה רש"י לא פירש כן.

אשקוה גוטא דחלא ונח נפשיה, עי' פורת יוסף שביאר הענין.

תוד"ה א', במה שכתבו דסתם כלי עכו"ם אינם בני יומם, עי' כס"מ מאל"א יז יח' שדקדק מדברי הרמב"ם שסתם כלים בני יומם ואסורים, ועי' מאירי שמחלק בין סוגי הכלים השונים.

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"י וכדו'

1. כן הקשו הריטב"א והרמב"ן, ותירוצם שיש לחלק בין שבת לבישולי עכו"ם דבאמת עיקר הכוונה היא לחזק הכלי, אלא שבשבת האיסור במלאכת מחשבת, וממילא כל שלבי העשייה נחשבים לפעולה וכיון שתחילת החיזוק הוא ריכוך הכלי חייב משום מבשל, אבל לגבי בישולי עכו"ם אזלינן בתר כוונת התוצאה וכיון שכן הכוונה לחיזוק הכלי ולא לריכוכו לא נקרא כוונה לבישול.

ע"ב

1. כן הקשה הראב"ד ומחלק דהתם ודאי העמידו בקיבה רק השאלה של מי ובזה חיישינן למיעוטא שהיה קיבת עגלי ע"ז, אבל כאן השאלה האם בכלל ניתן יין לתוכו, והביא ראיה לזה עי' רש"י, וברמב"ן תמה עליו שהרי יש שמעמידים בחומץ או בשרף, ולכן מחלק דבגבינה כיון שהאיסור מעמיד חשיב כבעין משא"כ הכא, והנימו"י מחלק דשם זה איסור דאורייתא אבל כאן סתם יינם דרבנן, ועי' בראשונים האם מותר למוכרם לגויים חוץ מדמי שבח היין שבהם, עי' רשב"א תוה"ב ג' ו' ו-ה' ה' ובריטב"א.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח

בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדשו נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום-יום 0795255901

השאלות ינתנו מידי בוקר, התשובות - בשעות הערב, בקרוב יהיה ניתן להשאיר תשובות.